

Александрова О. І., к. біол. н., доцент,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (м. Одеса, Україна)
aleksa713135@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. *Висвітлюються адаптаційні процеси освітнього середовища в умовах воєнного стану, наслідком яких є запровадження змішаної форми навчання. Використання дистанційної форми в освітньому процесі вимагає застосування інформаційних технологій для забезпечення інтерактивної системи навчання.*

Ключові слова: *інноваційна освіта, дистанційна освіта, Moodle.*

Abstract. *The adaptation processes of the educational environment under martial law are highlighted, resulting in the introduction of academic and distance learning forms (mixed learning). The use of distance learning in the educational process requires the application of information technologies to ensure an interactive learning system.*

Keywords: *innovative education, distance learning, Moodle.*

Актуальність теми пов'язана з забезпеченням високого рівня якості освіти в закладах вищої освіти в умовах широкомасштабного вторгнення, з метою підготовки висококваліфікованих фахівців. Це вимагає модернізації та зміни в організації навчального процесу з використанням нових інформаційно-комунікативних методів.

Метою є аналіз змін, пов'язаних з введенням до освітнього процесу нового формату навчання на основі інформаційних технологій.

Одним з основних завдань сучасної вищої освіти є якісна підготовка майбутніх фахівців, здатних активно діяти в умовах динамічного світу за інноваційними законами глобалізації. Всі трансформаційні процеси, які відбуваються у сучасному суспільстві, безперервні інформаційні навантаження призводять до того, що здобувач стає частиною складної концепції суспільних взаємовідносин, що вимагає від нього прийняття швидких та, іноді, нестандартних рішень [4]. Оптимальна парадигма сучасної освіти надає здобувачу можливість застосовувати знання базових та фахових компетенцій для подальшого саморозвитку та самореалізації в обраній сфері. Саме інноваційна складова освіти та спрямованість на конкурентоспроможність, згідно концепції розвитку України на 2015 – 2025 роки, має забезпечити високий рівень інтелектуально-особистісного потенціалу здобувача та надати можливість для оволодіння науково-дослідницькими навичками і формування відповідного способу мислення. Отже, спеціаліст інноваційно-спрямованої освіти це, перш за все, людина, яка є конкурентноздатною на ринку праці в умовах сьогодення, також, і завдяки здатності генерувати та застосовувати нові знання та ідеї. Такий розвиток системи вищої освіти ставить нові завдання для викладачів, вимагаючи від них також творчих підходів та пошуку нових методів, методик викладання базових та фахових дисциплін, які сприяють формуванню у здобувачів здібностей до креативності, самостійності та комплексності мислення [2; 3]. З іншого боку, свої корективи в організацію освітнього процесу, істотним чином, внесла доволі тривала пандемія Covid-19 та широкомасштабне вторгнення в Україну. За таких реалій освітній процес в Одеському національному університеті, як і в багатьох інших закладах вищої освіти України, звернувся до запровадження дистанційної форми навчання здобувачів [1, с. 55 – 61]. Таким чином, дистанційна освіта дозволяє зберегти безпечність процесу навчання та забезпечити якість освітнього процесу, акумулюючи певні технології та формуючі гнучкість у навчальному середовищі. Але, треба зазначити, що ефективність дистанційного навчання та оволодіння певними навичками, вміннями визначається специфікою відповідної освітньої програми. Якщо мова йдеться про підготовку фахівців гуманітарної спрямованості, дистанційне навчання є доволі ефективною формою освіти, особливо якщо для певних компонент не передбачено лабораторних занять. Якщо мова йдеться про навчання майбутніх фахівців прикладного характеру, зокрема, це стосується здобувачів, які навчаються на факультеті хімії та фармації, дуже важливою складовою є лабораторні заняття та практики, де майбутні фахівці набувають певних навичок та вмінь при роботі у лабораторіях з відповідним посудом, устаткуванням, приладами. Для досягнення найбільш ефективних результатів в вивчанні та засвоєнні відповідних компонент в умовах реалій сьогодення

застосовується змішана форма навчання, в рамках якої, теоретичну частину викладач надає в дистанційному режимі за допомогою платформи ZOOM, а лабораторні заняття, залежно від безпекової ситуації, проводяться в очному режимі на базі лабораторій університету.

На факультеті хімії та фармації використовують відкриту інформаційну систему Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), за допомогою якої вибудовується взаємодія між викладачем та здобувачем для реалізації дистанційної та очної форми навчання [5]. Система Moodle – це пакет, який включає набір модулів для створення дистанційного курсу відповідного компоненту – лекційний матеріал, матеріал для семінарських або лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань, перелік літератури, посилання на відео і т. п. Для організаційної роботи в Moodle до кожної компоненти надається силабус та програма (інформація стосовно викладача, який викладає даний курс, кількість годин, терміни здачі відповідних завдань і т. п.). Для здійснення контролю та оцінювання навчальної діяльності здобувачів розміщуються тестові завдання для тематичного контролю та контролю самостійної роботи з фіксованим часом виконання. Перевагою такої системи є забезпечення гнучкості освітнього процесу, здобувач має змогу отримати матеріал в будь-який зручний час, знаходячись в університеті або поза межами навчального закладу; обрати зручний час для виконання самостійного завдання або проходження тесту, це є важливим фактором, особливо коли трапляється знеструмлення деяких районів міста. Наприкінці закінчення курсу формується журнал успішності здобувачів з фіксацією отриманих балів за всі види завдань. Система Moodle також має низьку переваг та певних недоліків, але використання платформ для дистанційної та очної освіти обумовлено потребами сьогодення.

Висновки. Успішне створення курсів для інформаційно-освітнього середовища та організація інтерактивної системи навчання є дуже кропіткою роботою викладача, яка вимагає глибокого аналізу мети дисципліни та вдалого представлення методичного матеріалу, відповідно до основних принципів дидактики (наочність, практичність та системність).

Сумісне застосування академічної та дистанційної форм в освітньому процесі, яке, перш за все направлено на безпеку всіх учасників процесу та ефективність навчання – це є відповідь на реальність нашого часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. Дистанційна освіта в умовах воєнного стану. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць. Таврійський державний

агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.

2. Дмитрієва О.І. Використання сучасних новітніх методик навчання в освітньому процесі як основи підвищення якості освітніх послуг. *Харківській національний автомобільно-дорожній університет*. 2020. С. 109 – 113. <https://api.dspace.khadi.kharkov.ua>

3. Кучер В., Рожнова Т. Застосування інновацій у процесі організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти в умовах магістратури. *Український педагогічний журнал*. 2023. №3. С. 155 – 162. <https://orcid.org/0009-0003-1250-1523>

4. Кучинська І.О. Цінності сучасної вищої освіти: пріоритети та перспективи. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. 30 (1-2021) (Категорія «Б»). С. 63-72. DOI:<https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-63-72>.

5. Мельник Т.А., Волчкова Г.К. Досвід застосування LMS Moodle при дистанційному навчанні у закладах вищої освіти. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. 2021. № 192. С. 106 – 111. DOI:10.36550/2415-7988-2021-1-192-111-116